

**Mieszczańska komuna
Nowogrodu Wielkiego [XII-XV w.]
w narracji historiografii dawnej i współczesnej**

Roman Maciej Józefiak

**Mieszczańska komuna
Nowogrodu Wielkiego
[XII-XV w.]
w narracji historiografii
dawnej i współczesnej**

Poznań 2019

Projekt okładki:
Wydawnictwo Rys

Recenzja:
prof. zw. dr. hab. Artur Kijas

Copyright by:
Roman Maciej Józefiak
Numer ORCID: 0000-0001-8426-8474

Copyright by:
Wydawnictwo Rys

Wydanie I
Poznań 2019

ISBN 978-83-65483-78-2

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
Dąbrówka, ul. Kolejowa 41
62-070 Dopiewo
tel. 600 44 55 80
e-mail: rysstudio@o2.pl
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Wprowadzenie	11
Rozdział I	
Problematyka mieszczańska w myśli społeczno-politycznej i historiografii europejskiej	23
Rozdział II	
Republika Nowogrodzka w narracji źródeł oraz dawnej i współczesnej literatury historycznej	67
Rozdział III	
Obraz średniowiecznego miasta europejskiego w optyce dawnej i współczesnej historiografii	101
Rozdział IV	
Powstanie Nowogrodu Wielkiego i źródła transferu idei komunalnej nad Wołchow i Ilmeń (VII-XII wiek)	
Okoliczności powstania Nowogrodu Wielkiego – aspekt polityczny i ekonomiczny	131
Źródła i kierunki transferu myśli i idei nad Wołchow i Ilmeń	165
Rozdział V	
Warstwy i grupy społeczności nowogrodzkiej uczestniczące w transferze idei komunalnej	189
Bojarzy i duchowieństwo	194
Kupcy i rzemieślnicy	219
Idea komunalna a ruchy reformacyjne w Nowogrodzie Wielkim	241
Chłopi i <i>cholopy</i>	247
Rozdział VI	253
Od demokracji uczestniczącej do plutokracji. Ewolucja systemu administracyjno-politycznego Nowogrodu w XIII-XV wieku	253
Wiec Nowogrodu Wielkiego	259
Namiestnicy i urzędnicy: <i>posadnik, tysiącznik, setnik, tiwun</i>	267
Książę-namiestnik	272
Rada bojarska Nowogrodu Wielkiego a ustrój radziecki	293
Rozdział VII	309
Polityka zewnętrzna Republiki św. Zofii i walka Nowogrodzian o zachowanie suwerenności Rzeczypospolitej	309

Armia nowogrodzka.....	310
Zmagania Nowogrodu Wielkiego z łacińskimi krzyżowcami, zakonem kawalerów mieczowych i Krzyżakami	321
Republika św. Zofii w okresie jarzma mongolsko--tatarskiego na Rusi.....	340
Nowogród w sferze wpływów Wielkiego Księstwa Litewskiego.....	352
Unicestwienie <i>Republiki św. Zofii</i> przez Moskwę	365
Zakończenie	387
Wykaz skrótów.....	391
Bibliografia	393
Kniaziowie Nowogrodu Wielkiego.....	427
Biskupi i arcybiskupi Nowogrodu Wielkiego.....	431
Aneksy	433
Mapy.....	435
Ilustracje	438
Indeks osób	445